

©Documentul a fost pus la dispoziție cu sprijinul Consiliului Superior al Magistraturii din România (www.csm1909.ro) și al Institutului European din România” (www.ier.ro). Permișiunea de a republica această traducere a fost acordată exclusiv în scopul includerii sale în baza de date HUDOC.

©The document was made available with the support of the Superior Council of Magistracy of Romania (www.csm1909.ro) and the European Institute of Romania (www.ier.ro). Permission to re-publish this translation has been granted for the sole purpose of its inclusion in the Court’s database HUDOC.

Traducere din limba franceză

Curtea Europeană a Drepturilor Omului

Secția a III-a

HOTĂRÂREA

din 21 februarie 2008

în Cauza Varvara Stanciu împotriva României

(Cererea nr. 26533/05)

Strasbourg

Devenită definitivă la data de 21.05.2008

Hotărârea devine definitivă în condițiile prevăzute în art. 44 alin. (2) din Convenție.

Poate suferi modificări de formă.

În Cauza Varvara Stanciu împotriva României,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a III-a), statuând în cadrul unei camere formate din:

Boštjan M. Zupančič, președinte,

Corneliu Bîrsan,

Elisabet Fura-Sandström,
Alvina Gyulumyan,
Egbert Myjer,
David Thór Björgvinsson,
Isabelle Berro-Lefèvre, judecători,
și Santiago Quesada, grefier de secție,
după ce a deliberat în camera de consiliu, la data de 31 ianuarie 2008,
a pronunțat următoarea hotărâre, adoptată la aceeași dată:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află cererea nr. 26533/05, introdusă împotriva României, prin care o cetățeană a acestui stat, doamna Varvara Cătălina Stanciu (*reclamanta*), a sesizat Curtea la data de 1 iulie 2005 în temeiul art. 34 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (*Convenția*).

2. Guvernul român (*Guvernul*) a fost reprezentat de agentul guvernamental, domnul R.H. Radu, de la Ministerul Afacerilor Externe.

3. La 6 iunie 2007, Curtea a hotărât să comunice Guvernului cererea. Prevalându-se de dispozițiile art. 29 alin. 3, ea a decis că admisibilitatea și fondul cauzei vor fi examinate împreună.

ÎN FAPT

I. Circumstanțele cauzei

4. Reclamanta s-a născut în anul 1950 și locuiește la Petroșani.

5. La 18 ianuarie 1996 reclamanta P.T. și R.I. au sesizat Judecătoria Petroșani cu o acțiune îndreptată împotriva colocatarilor care doreau să obțină dreptul exclusiv de

proprietate asupra podului casei și asupra mai multor camere ale casei unde locuiau și nulitatea unui contract de reentă viageră din 1984 prin care B.I. vânduse colocatarilor o parte din casa respectivă.

6. După ce a amânat cauza de șase ori în principal pentru a permite reclamantei să plătească taxa de timbru datorată, la termenul din 16 octombrie 1996 Judecătoria Petroșani a admis cererea interesatei de a ordona două expertize, din care una topografică și cealaltă imobiliară, precum și cererea colocatarilor pârâți de a audia doi martori. Expertizele au fost depuse la dosar la termenele din 23 aprilie și respectiv 17 septembrie 1997.

7. După ce a introdus Consiliul local Petroșani în proces, dat fiind că autoritățile figurau în cartea funciară în calitate de coproprietari în indiviziune asupra unei părți din imobilul în litigiu, printr-o sentință din 17 iunie 1998 Judecătoria Petroșani a admis în parte acțiunea reclamantei și a lui P.T. și R.I. El a constatat dreptul lor de proprietate asupra unor camere ale casei în litigiu, dar a respins cererea de constatare a nulității contractului de vânzare de rentă viageră.

8. Printr-o decizie din 19 noiembrie 1998 Tribunalul Hunedoara a admis apelul înaintat de reclamantă, P.T. și R.I. împotriva sentinței citată anterior și a trimis dosarul la Judecătoria pe motiv că rezultatul cererii de anulare a contractului de vânzare de rentă viageră depindea de examinarea dreptului de proprietate al interesaților asupra diferitelor părți din casa în litigiu.

9. Între 21 mai 1999 și 14 ianuarie 2000 Judecătoria Petroșani a amânat cauza de mai multe ori pentru realizarea și prezentarea la dosar a unei noi expertize topografice, dispusă la cererea pârâților.

10. Printr-o sentință din 13 aprilie 2000 Judecătoria Petroșani a respins acțiunea introdusă de reclamantă, P.T. și R.I.

11. Printr-o decizie din 1 februarie 2001 Tribunalul Hunedoara a admis apelul înaintat de reclamantă, P.T. și R.I. și a trimis din nou cauza la Judecătoria Petroșani. Tribunalul a considerat că Judecătoria nu prezentase motivele de respingere a cererii privind constatarea nulității contractului de vânzare de rentă viageră, așa cum i se indicase în precedentă decizie de amânare din 19 noiembrie 1998 și că nu examinase în special drepturile de proprietate invocate pe baza înscrierilor din cartea funciară.

12. După ce a dispus o nouă expertiză topografică, printr-o sentință din 18 ianuarie 2002, Judecătoria Petroșani a admis în parte acțiunea introdusă de reclamantă, P.T. și R.I., constatând nulitatea parțială a contractului de vânzare de rentă viageră privind o parte din podul casei.

13. După ce a amânat cauza de mai multe ori în special pentru ca un expert să completeze raportul de expertiză tehnică și să răspundă obiecțiilor părților, completare cerută de reclamantă și considerată utilă de tribunalul care a adăugat niște întrebări pentru expert, printr-o decizie din 23 martie 2004 Tribunalul Hunedoara a admis apelul colocatarilor pârâți și l-a respins pe cel al reclamantei. El a modificat sentința menționată anterior în sensul respingerii cererii de nulitate parțială a contractului de vânzare de rentă viageră și a precizat că reclamanta P.T. și R.I. nu aveau un drept exclusiv asupra părții din casă pe care o revendicaseră, date fiind partajele anterioare și rapoartele de expertiză realizate în această privință precum și coproprietatea asupra părților comune.

14. Printr-o decizie din 19 ianuarie 2005, Curtea de Apel din Alba Iulia a respins recursul formulat de reclamantă ca neîntemeiat. Curtea de Apel a considerat că

reclamanta intenționa într-adevăr să repună în discuție un partaj realizat în 1957 și că nu-și dovedise dreptul de proprietate asupra unei parcele suplimentare de 213 m² care era proprietatea indiviză a autorităților și locatarilor pârâți.

ÎN DREPT

I. Asupra pretinsei încălcări a art. 6 alin. 1 din Convenție

15. Reclamantul susține că durata procedurii a încălcat principiul « termenului rezonabil » așa cum dispune art. 6 alin. 1 din Convenție care prevede următoarele:

« Orice persoană are dreptul la judecarea echitabilă a cauzei sale (...) de către o instanță independentă și imparțială (...) care va hotărî (...) asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil (...) »

16. Guvernul se opune acestei susțineri. El consideră că această cauză avea un caracter complex, fiind vorba despre examinarea dreptului de proprietate al părților în procesul intern asupra unei părți din casa respectivă și că nu a avut perioade lungi de inactivitate atribuibile autorităților. El relevă că durata procesului se explică prin faptul că procesul civil este guvernat de principiul disponibilității, instanțele neputând interveni în desfășurarea procesului împotriva voinței părților și că acestea din urmă au folosit toate mijloacele procedurale puse la dispoziția lor.

17. Perioada de luat în calcul a început la 18 ianuarie 1996 și s-a încheiat la 19 ianuarie 2005. Ea a durat deci nouă ani pentru șapte instanțe și trei grade de jurisdicție.

A. Asupra admisibilității

18. Curtea constată că această parte din plângere nu este în mod manifest neîntemeiată în sensul art. 35 alin. 3 din Convenție. De asemenea, ea constată că aceasta nu prezintă niciun alt motiv de inadmisibilitate.

B. Asupra fondului

19. Curtea amintește că acest caracter rezonabil al duratei unei proceduri se apreciază în funcție de circumstanțele cauzei și ținând cont de criteriile consacrate de jurisprudența sa, în special complexitatea cauzei, comportamentul reclamantei și cel al autorităților competente precum și miza litigiului pentru interesați (a se vedea, printre multe altele, *Frydlender împotriva Franței* [GC], nr. 30979/96, paragraful 43, CEDH 2000-VII).

20. Curtea a soluționat de mai multe ori cauze privind chestiuni similare celei din cazul în speță și a constatat încălcarea art. 6 alin. 1 din Convenție (a se vedea cauza *Frydlender* citată anterior).

21. După ce a examinat toate elementele ce i-au fost prezentate, Curtea consideră că Guvernul nu a expus nicio faptă și niciun argument ce ar putea conduce la o concluzie diferită în prezentul caz. În special, admițând că respectiva cauză prezenta o anumită complexitate și că părțile, prin cererile lor referitoare la administrarea probelor, au contribuit în parte la prelungirea procesului, Curtea consideră că atitudinea lor nu ar putea explica durata totală a procesului. Ea reiterează în această privință că, chiar și în sistemele juridice care consacră principiul conducerii procesului de către părți, atitudinea interesaiților nu scutește judecătorii de la asigurarea celerității dorită de art. 6 alin. 1 citat anterior. La fel se întâmplă atunci când colaborarea unui expert se dovedește necesară în cursul procesului (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Sürmeli împotriva Germaniei* [GC], nr. 75529/01, paragraful 129, CEDH 2006-...). În cazul în speță mai multe expertize au fost considerate utile de instanțele interne pentru a soluționa un litigiu care nu privea decât problema dreptului de proprietate al interesaților asupra unei părți dintr-o casă.

22. În privința comportamentului instanțelor, Curtea constată că derularea procesului a fost prelungită ca urmare a două amânări ale cauzei de către instanța de apel pentru reexaminare în primă instanță, datorită omisiunilor Judecătoriei Petroșani. Ea remarcă faptul că din decizia pronunțată în apel de Tribunalul Hunedoara la 1 februarie 2001 reiese că, cu prilejul celei de-a doua reexaminări a cauzei, Judecătoria nu a respectat indicațiile date de instanța de amânare, ceea ce a provocat o nouă amânare a cauzei. Curtea constată că în speță amânările ulterioare se datorează erorilor comise de instanțele inferioare în momentul examinării cauzei îi amintește că a considerat că repetarea acestor amânări denotă o deficiență în funcționarea sistemului judiciar (*Wierciszewska împotriva Poloniei*, nr. 41431/98, 25 noiembrie 2003, paragraful 46), mai ales că amânarea cauzei putea continua la infinit, nicio dispoziție legală neputând să-i pună capăt (*Cârstea și Grecu împotriva României*, nr. 56326/00, 15 iunie 2006, paragraful 42). De altfel, reclamantei nu i s-ar putea reproșa că a folosit căi de atac interne diferite pentru a-și apăra drepturile (*Simon împotriva Franței*, nr. 66053/01, paragraful 1, 8 iunie 2004).

23. Curtea consideră, prin urmare, că nici complexitatea cauzei nici comportamentul reclamantei nu explică durata procesului, privită pe ansamblu.

24. Ținând cont de cele de mai sus și de jurisprudența sa în materie, Curtea estimează că în cazul în speță durata procesului în litigiu este excesivă și nu răspunde cerinței « termenului rezonabil ».

25. Prin urmare, s-a încălcat art. 6 alin. 1.

II. Asupra altor pretinse încălcări

26. Din punct de vedere al art. 6 alin. 1 din Convenție, reclamanta se plânge de rezultatul procesului civil și de interpretarea probelor pertinente din partea instanțelor

interne. În observațiile sale din 15 noiembrie 2007 ca răspuns la observațiile Guvernului, reclamanta se plânge de asemenea de atingerea pe care ar fi suferit-o în dreptul său la respectarea bunurilor sale datorită respingerii acțiunii sale civile.

27. În ceea ce privește plângerea întemeiată pe art. 6 alin. 1 din Convenție, Curtea amintește că nu se poate substitui instanțelor interne, deoarece autorităților naționale, și în special curților și tribunalelor, le revine în primul rând sarcina de a interpreta legislația internă (*Brualla Gómez de la Torre împotriva Spaniei* din 19 decembrie 1997, *Colecția* 1997-VIII, pag. 2955, paragraful 31). Rolul Curții se limitează la a verifica compatibilitatea cu Convenția a efectelor unei asemenea interpretări. Or, acțiunea reclamantei a fost examinată de mai multe instanțe interne în fața cărora interesata și-a putut expune plângerile și mijloacele de apărare pe care le-a considerat utile. Deciziile criticate au intervenit în urma unei proceduri în contradictoriu, în lipsa arbitrarului, și au oferit motive pentru respingerea pretențiilor reclamantei.

28. Reiese că acest capăt de cerere este în mod vădit neîntemeiat și trebuie respins în temeiul art. 35 alin. 3 și 4 din Convenție.

29. În privința capătului de cerere întemeiat pe art. 1 din Protocolul nr. 1, Curtea observă că nu a fost invocat de reclamantă decât în observațiile sale din 15 noiembrie 2007, adică după o perioadă de mai mult de șase luni de la decizia definitivă din 19 ianuarie 2005 pronunțată de Curtea de Apel din Alba Iulia în procesul în cauză.

30. Reiese că acest capăt de cerere este tardiv și trebuie respins în aplicarea art. 35 alin. 1 și 4 din Convenție.

III. Asupra aplicării art. 41 din Convenție

31. În conformitate cu art. 41 din Convenție,

« În cazul în care Curtea declară că a avut loc o încălcare a Convenției sau a protocoalelor sale și dacă dreptul intern al înaltei părți contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o satisfacție echitabilă. »

A. Prejudiciu

32. Reclamanta cere 26.400 euro cu titlu de prejudiciu material ce decurge din pretinsa atingere adusă dreptului său la respectarea bunurilor sale și 36.000 euro cu titlu de prejudiciu moral pe care l-ar fi suferit de-a lungul întregii derulări a procesului civil.

33. Guvernul contestă aceste pretenții.

34. Curtea amintește că a concluzionat că s-a încălcat art. 6 alin. 1 din Convenție în privința duratei procesului civil în cauză. Prin urmare, nu vede nicio legătură de cauzalitate între încălcarea constatată și prejudiciul material invocat și respinge această cerere. În schimb, ea consideră că reclamanta a suferit un prejudiciu moral din cauza duratei excesive a procesului. Statuând în echitate, îi acordă 2.000 euro cu acest titlu.

B. Costuri și cheltuieli

35. Prezentând acte doveditoare pentru o parte din sumele cerute, reclamanta solicită de asemenea 1.820 euro pentru costurile și cheltuielile suportate în fața instanțelor interne și 3.975 euro pentru cele suportate în fața Curții, sume reprezentând în special onorariile avocaților și cheltuielile de traducere și de corespondență.

36. Guvernul contestă aceste pretenții.

37. Potrivit jurisprudenței Curții, un reclamant nu poate obține rambursarea costurilor și cheltuielilor decât în măsura în care se stabilește realitatea, necesitatea și

caracterul rezonabil al cuantumului lor. În privința cheltuielilor suportate în procesul intern, Curtea admite că în cauzele cu procedură de durată prelungirea examinării unei cauze dincolo de « termenul rezonabil » implică o creștere a costurilor ce revin reclamantei (*Sürmeli*, citată anterior, paragraful 148 și *Forum Maritim împotriva României*, nr. 63610/00 și 38692/05, paragraful 180, 4 octombrie 2007). Prin urmare, Curtea nu consideră irațional în cazul în speță să aloce reclamantei o sumă corespunzătoare unei părți din cheltuielile suportate în procesul respectiv. În schimb, în privința costurilor și cheltuielilor legate de procesul în fața Curții, trebuie remarcat că reclamanta nu a fost reprezentată în niciun moment al procesului și că nicio observație sau scrisoare prezentată Curții nu poartă semnătura avocatului care ar fi asistat-o la redactarea respectivelor observații. Curtea constată în schimb că reclamanta a prezentat acte doveditoare pentru cheltuielile de traducere.

38. În consecință, ținând cont de natura cauzei, de elementele aflate în posesia sa și de criteriile menționate anterior, Curtea consideră rezonabil să aloce reclamantei suma de 600 euro cu acest titlu.

C. Majorări de întârziere

39. Curtea hotărăște să aplice majorările de întârziere echivalente cu rata dobânzii pentru facilitatea de credit marginal practică de Banca Centrală Europeană, la care se vor adăuga trei puncte marginale.

PENTRU ACESTE MOTIVE,

CURTEA,

ÎN UNANIMITATE:

1. declară cererea admisibilă în privința capătului de cerere întemeiat pe durata excesivă a procesului și inadmisibilă pentru restul;

2. hotărăște că a fost încălcat art. 6 alin. 1 din Convenție;

3. hotărăște:

a) că statul pârât trebuie să plătească reclamantei, în termen de 3 luni de la data rămânerii definitive a hotărârii, în conformitate cu art. 44 alin. 2 din Convenție 2.000 euro (două mii euro) pentru prejudiciul moral și 600 euro (șase sute euro) pentru costuri și cheltuieli, la care se va adăuga orice sumă putând fi datorată cu titlu de impozit;

b) că sumele respective vor fi convertite în moneda statului pârât la cursul de schimb aplicabil la data plății ;

c) că începând de la data expirării termenului amintit și până la momentul efectuării plății, sumele vor fi majorate cu o dobândă simplă, a cărei rată este egală cu rata dobânzii pentru facilitatea de credit marginal practică de Banca Centrală Europeană, la care se vor adăuga trei puncte procentuale;

4. respinge cererea de acordare a unei satisfacții echitabile pentru rest.

Redactată în limba franceză, apoi comunicată în scris, la data de 21 februarie 2008, în aplicarea art. 77 alin. 2 și 3 din Regulament.

Bostjan M. Zupančič,

președinte

Santiago Quesada,

grefier

